

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Філологічний факультет
Кафедра української мови і літератури

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Ступінь бакалавра

Усі спеціальності

Миколаїв – 2022

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Рускуліс Лілія Володимирівна, доцент кафедри української мови і літератури, доктор педагогічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри української мови і літератури (Рускуліс Л. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Дем’яненко О. Е.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від “31” серпня 2022 року № 11

Голова навчально-методичної комісії (_____)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Академічна добросередньоть» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: науковий стиль сучасної української літературної мови; закономірності мовленнєвої поведінки відповідно до ситуації спілкування, сфери діяльності; практичні навички оволодіння науковим мовленням із метою створення висловлювання та ефективне його виголошення; принципи академічної добросередньоть.

Міждисциплінарні зв'язки: стилістика сучасної української літературної мови, основи наукових досліджень.

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1. 1. Мета: формування культури наукової мови; вироблення необхідних умінь та навичок роботи з науковими текстами різних жанрів; засвоєння вимог до композиційно-логічної структури усного проголошення результатів наукової розвідки; формування академічної добросередньоть здобувача вищої освіти та з'ясування шляхів запобігання академічного плаґіату.

1. 2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: ознайомити студентів із загальними ознаками наукового стилю, його під стилями; з'ясувати специфічні риси усного й писемного наукового стилю на усіх мовних рівнях; визначити принципи укладання наукових текстів та їхні ознаки; обґрунтувати методичні орієнтири роботи з різними жанрами наукових текстів; проаналізувати шляхи репрезентації наукових студій; з'ясувати зміст та предмет, структуру академічної добросередньоть та її соціальне призначення; проаналізувати законодавче поле академічної добросередньоть; схарактеризувати види та способи порушення авторського права й шляхи захисту авторських прав; визначити види й способи плаґіату та особливості виявлення його; засвоїти методологію укладання бібліографії.

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Знання та розуміння предметної галузі й розуміння професійної діяльності. Уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом наукового мовлення в його усній та писемній формах.

ПРН 2. Здатність до пошуку, оцінювання, інтерпретації та синтезу наукової інформації, отриманої з різних джерел.

ПРН 3. Засвоєння принципів академічної добросередньоть.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Знання загальних питань із філософії науки, методології наукових досліджень та організації науки в Україні.

II. Фахові:

ФК 1. Здатність до програмування, організації та поетапного проведення теоретичних досліджень, виконання експериментальної роботи й висвітлення здобутих наукових студій у курсових роботах, виданнях різної категорії.

ФК 2. Здатність самостійно проводити науково-дослідницьку роботу.

ФК 3. Здатність репрезентувати наукові здобутки на наукових заходах.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Наукова мова – комунікативний феномен. Науковий стиль сучасної української літературної мови: загальна характеристика. Підстилі наукового стилю та їхні жанрові різновиди. Первинні та вторинні наукові тексти. Специфічні риси усного й писемного наукового стилю (фонетичний, лексикологічний, граматичний рівні).

Тема 2. Культура наукового тексту. Поняття «науковий текст». Принципи укладання наукового тексту. Ознаки наукового тексту. Композиційна структура писемного наукового тексту. Методика роботи з науковим текстом. Наукова стаття, тези. Наукова рецензія. Науковий відгук. Реферат, анотація на наукову роботу. Автореферат дисертації. Курсова, бакалаврська, магістерська робота, дисертаційне дослідження.

Тема 3. Культура усного наукового мовлення як базис професійної діяльності дослідника. Культуромовна особистість доповідача. Наукова доповідь. Етапи класичної схеми підготовки наукової доповіді. Науковий виступ. Наукові заходи як шлях репрезентації наукового доробку. Недоліки усного наукового мовлення. Презентації наукового виступу.

Тема 4. Академічна культура в закладі вищої освіти. Зміст та предмет академічної добroчесності та її соціальне призначення. Критерії визначення академічної добroчесності. Структура академічної добroчесності. Академічна культура й етика у вищій освіті. Академічна свобода й відповідальність усіх учасників освітнього процесу. Академічна добroчесність викладача – запорука добroчесності студента. Законодавче поле академічної добroчесності. Академічна добroчесність у Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Нормативно-правова база (кодекси, положення, правила, пам'ятки тощо) з дотримання академічної добroчесності в МНУ імені В. О. Сухомлинського. Основні прояви академічної нечесності та шляхи запобігання її. Інтелектуальна власність. Авторське право. Види та способи порушення авторського права. Захист авторських прав.

Тема 5. Інтелектуальна власність. Авторське право. Види та способи порушення авторського права. Захист авторських прав.

Тема 6. Плагіат: види та способи plagіату. Основні правила використання оригінальних текстів. Виявлення plagіату. Антиplagiatnі програми. Правила цитування й оформлення покликань.

Тема 7. Національні правила оформлення бібліографічних покликань. Міжнародні стилі оформлення бібліографічних покликань. Особливості використання їх. Методологія укладання бібліографії. Робота з каталогами. Міжнародні онлайн-ресурси. Пошук інформації в усемережжі. Наукометричні бази даних (Scopus, Web of Science та інші).

3. Рекомендована література

Базова

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. К.: УкрНДНЦ, 2016. 16 с.
2. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>.
3. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
5. Клименюк О. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження: підр. Ніжин: Аспек-Поліграф, 2007. 398 с.
6. Омельчук С. Бути чесним у навченні й науці: експрес-курс з академічної добroчесності для здобувачів вищої освіти: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 80 с.
7. Пентилюк М. І., Гайдаєнко І. В., Окуневич Т. Г. та ін. Навчально- й науково-дослідна робота студентів-філологів (реферат, курсова, випускна робота з української мови та методики її навчання): навч.-метод. посіб. для студентів. К.: Ленвіт, 2010. 120 с.
8. Рідей Н. М., Зазимко О. В., Кліх Л. В. та інші. Путівник у прикладну наукометрію: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. 343 с.
9. Семеног О. М. Культура наукової української мови: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2010. 216 с. (Серія «Альма-матер»).
10. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. К.: НАДУ, 2008. 184 с.

Додаткова

1. Беляєв Ю., Стеценко Н. Науково-дослідна діяльність студентів у структурі роботи університету. *Педагогічний альманах*. 2010. Вип. 6. С. 188–191.
2. Бойко Р. В., Фролов М. О. Без компіляцій і plagіату! *Бюллетень ВАК України*. К., 2008. № 12. С. 11-13.
3. Бойченко М. Гідність, цілісність і успішність : академічні та громадянські
4. Бондаренко С. В. Авторське право та суміжні права. К.:Ін-т інтел. власн. і права, 2008. 288 с.

5. Гапон Н., Худзіцка-Чупала А., Лупіна-Вегенерт А. Ставлення студентів до виявів академічної нечесності: кроскультурний аналіз. *Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки»*. Львів, 2013. Вип. 16. С. 241-248.
6. Гунчак В. М., Чепига М. П. Кодекс честі викладача як перешкода академічній нечесності і побажливості. *Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького*. Львів, 2011. Т. 13, № 3 (49). С. 14–23.
7. Дикань С. А. Плагіат в освіті: походження, причини та шляхи подолання. *Безпека життєдіяльності*: всеукр. наук.-попул. журн. К., 2007. № 5. С. 16-20.
8. Дробиш Л. В., Карпенко Ю. В. Дослідницька діяльність студентів як засіб якісної підготовки. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/32246/1/361-635-636.pdf>.
9. Дудик П. С. Стилістика української мови: навч. посіб. К.: Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с. (Альма-матер).
10. Євсєєва Г. П., Савицький М. В. Основні вимоги до якісного оформлення наукових публікацій *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*. Дніпропетровськ, 2014. № 8. С. 54-62.
11. Зянько В., Коваль Н., Журко Т. Основи науково-дослідної роботи: підр. Вінниця: ВНТУ, 2013. 143 с.
12. Іщенко Н. , Ліпінська В. Лексико-граматичні домінанти наукового тексту. *Вісник НТУУ «КПІ». Філологія. Педагогіка*: зб. наук. пр. 2014. С. 32-41.
13. Клименюк О. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження: підр. Ніжин: Аспек-Поліграф, 2007. 398 с.
14. Ковальова А. Проблеми академічного plagiatu та авторського права у цифровому просторі України. URL: http://history.org.ua/JournALL/sid/sid_2013_21/6.pdf
15. Кoval'чuk B. B., Moїsєєв L. M. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 5-е вид. К.: Видавничий дім «Професіонал», 2008. 240 с.
16. Копусь О. Організація науково-дослідницької діяльності студентів у професійній підготовці майбутніх учителів української мови і літератури. *Українська мова і література в школах України*. 2015. № 3. С. 10–12.
17. Кравець Л. В. Стилістика української мови: практикум: навч. посіб. для студ. філологічних спец. / за ред. Л. Мацько. К.: Вища школа, 2004. 199 с.
18. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Полтава: Оріяна, 2012. 183 с.
19. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: Кондор, 2009. 206 с.
20. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилістика української мови: підруч. / за заг. ред. Л. І. Мацько. 2-ге вид., випр. К.: Вища шк., 2005. 462 с.
21. Набока Ю. Науково-дослідна діяльність студента як професійно орієнтована технологія.URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2010/7_2010/45.pdf.
22. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. К.: Центр учебової літератури, 2009. 392 с.
23. Онуфрієнко Г. С. Науковий текст у сучасному лінгводидактичному вимірі. *Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки*. № 1, 2012. С. 334-339.
24. Пентилюк М. І. Культура мови і стилістика: пробний підруч. для гімназій гуманіт. профілю. К.: Вежа. 1994. 240 с.
25. Пехота О. М., Єрмакова І. П. Основи педагогічних досліджень: від студента до наукової школи: навч.-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2011. 340 с. (Серія «Педагогічна освіта – XXI»).
26. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н. В. Стукало. Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. 44 с.
27. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови: підр. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 136 с.
28. Право інтелектуальної власності: акад. курс: підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. К.: Вид. дім «Ін Юрі», 2007. 696 с.

29. Пшенична Л., Шевченко В., Шишкіна Н Термінологічна робота: науковий текст як джерело нових знань.URL: http://vlp.com.ua/files/02_38.pdf.
30. Рускуліс Л. Види навчально- та науково-дослідницької діяльності майбутнього вчителя української мови та шляхи їх упровадження в навчальний процес. Актуальні проблеми лінгводидактики: реалії та перспективи: матеріали Всеукр. науково-практ. конфер. (Херсон, 2016). Херсон: ХДУ, 2016. С. 138–141. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/4786>.
31. Рускуліс Л. Методична система формування лінгвістичної компетентності майбутніх учителів української мови у процесі вивчення мовознавчих дисциплін: монографія / за заг. ред. М. Пентилюк. Миколаїв: ФОП Швець В. М., 2018. 420 с.
32. Семеног О. М., Фаст О. Л. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 220 с.
33. Сидорчук Н.Г. До питання про організацію науково-дослідної роботи студентів педагогічних навчальних закладів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. у 2-х част. Ч.-2./ редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін. Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2002. 531 с.
34. Симоненко Т. Педагогічні умови науково-дослідницької роботи студентів-філологів у ВНЗ. *Українська мова і література в школі*. 2010. № 3. С. 37–39.
35. Слепкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. К.: Вища школа, 2005. 239 с.
36. Сучасна українська літературна мова. Стилістика / за заг ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда. К.: Наукова думка, 1973. 588 с.
37. Ходаківський Є. І., Якобчук В. П. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. К.: «Центр учебової літератури», 2014. 276 с.
38. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність: навч. посіб. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 124 с.
39. Цехмістрова Г. С. Методологія та організація наукових досліджень: навчб посіб. 2-е видання, доповнене. К.: Видавничий дім «Слово», 2012. 352 с.
40. Чередниченко І. Нариси з загальної стилістики сучасної української мови. К.: Рад. школа, 1962. 496 с.
41. Шейко В. М., Кушнаренко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підруч. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання-Прес, 2002. 295 с.